

ÅRSBERETNING VEDKOMMENDE NORGES FISKERIER 1968 NR. 10

SELFANGSTEN 1968

FISKERIDIREKTØREN

BERGEN 1969

ÅRSBERETNING VEDKOMMENDE NORGES FISKERIER 1968 NR. 10

SELFANGSTEN 1968

FISKERIDIREKTØREN
BERGEN 1968

FORORD

Beretningen om selfangsten er som for tidligere år utarbeidet på grunnlag av innklaringsoppgaver fra tollkontorene. Det er gjort nærmere rede for dette i «Årsberetning vedkommende Norges Fiskerier» 1946, nr. 4. Fung. sekretær H. Jensen har utarbeidet beretningen.

Bergen, i desember 1969.

Klaus Sunnanå

Per L. Mietle

INNHold

	Side
Forord	3
Selfangst:	
Generell oversikt	7
Deltaking	8
Fangstmengde og verdi	10
Fangsten på de forskjellige felt:	
Newfoundland	11
Vestisen	13
Danmarksstredet	18
Nordisen	18
Østisen	18
Forlis	19
Prisene	19
Ekspedisjoner	21
Ekspert av selfangstprodukter	23

SELFANGST

GENERELL OVERSIKT

Den norske selfangst i 1968 ga et fangstresultat på om lag 140 000 dyr til en samlet verdi ved innklarerer på om lag 10,4 mill. kroner. Gjennomsnittlig fangst pr. farkost utgjorde 3 606 dyr, og gjennomsnittlig brutto fangstverdi kr. 266 590. Tallet på fangede dyr var i 1968 ca. 135 000 mindre enn i 1967, mens det var en nedgang i fangstverdien på ca. 16 mill. kroner.

Resultatet av selfangsten i 1968 var lite tilfredsstillende. Det totale fangstresultat (antall dyr), utgjorde bare ca. 50 prosent av resultatet i 1967, og fangstverdien (selfangernes samlede bruttoutbytte) lå på bare ca. 40 prosent av foregående års verdi.

Deltakingen i norsk selfangst har i de senere år gått sterkt tilbake. I 1968 deltok i alt 39 fartøyer, mot 45 i 1967. Den gjennomsnittlige deltaking pr. år i siste 10-års periode (1959—68) var 57 fartøyer. Størst deltaking i denne periode var det i 1960 da tallet var 69 fartøyer. I «Selfangsten 1967» ble nedgangen delvis forklart ved enkelte fartøyers overgang til helårsfiske med kraftblokk og ringnot, og prisfallet på norske selfangstprodukter i 1967. For 1968 er det rimelig å anta at også beskjeriingen av den tillatte fangsttiden med 15 dager for Newfoundlandseletet, 10 dager for Vestisen og Nordisen, og 5 dager for Østisen har vært medvirkende årsak til den uvanlig lave deltaking.

Antall fangede dyr i 1968 fordelte seg slik etter art: Grønlandssel 124 700, klappmyss 15 689, storkobbe 225, snadd 28 og isbjørn 3, — til sammen 140 645 dyr.

Til tross for at det i 1968 praktisk talt ikke ble fanget Whitecoats ved Newfoundland dominerte fangsten på dette felt totalfangsten også dette året. I alt utgjorde fangsten ved Newfoundland 89 978 dyr, som tilsvarer 64 prosent av den norske totalfangsten. Etter avtale med de kanadiske myndigheter avsto norske selfangere fra å drive fangst i Gulf of St. Lawrence også i 1968.

Om de øvrige felt skal her kort nevnes at antall fangede dyr i Vestisen lå på nivå med fangsten i bunnårene 1957, 1963 og 1964, mens resultatet for Østisen må betegnes som godt. Det ble i Vestisen fanget 35 313 dyr og i Østisen 15 162 dyr. I Nordisen drev en enkelt skute kobbefangst og fanget ca. 200 dyr.

Vær- og isforhold var gjennomgående gode på samtlige felter i 1968. Følgende summariske oversikt viser resultatet av årets selfangst sammenliknet med fangsten i 1967 og med gjennomsnittsfangsten pr. år i femårsperioden 1963—67:

	1968	1967	Gj.snitt 1963—1967
Totalfangst, antall dyr	140 645	275 404	222 874
Gjennomsnittlig fangst pr. tur, antall dyr	3 516 ¹	6 120	3 816
Innklaringsverdi, tusen kr.	10 397	26 320	28 528
Gjennomsnittlig verdi pr. tur, tusent kr.	260 ¹	585	488

¹) Når den i teksten nevnte tur til Nordisen holdes utenfor, blir den gjennomsnittlige fangst og verdi henholdsvis 3 601 dyr og ca. kr. 266 000.

DELTA KING

Som nevnt, og som det framgår av tabell 1, deltok i 1968 i alt 39 (45)¹) fartøyer i selfangsten. Hjelpeskipet i Vestisen er ikke med i disse tallene. Av fartøyene hørte 1 hjemme i Finnmark, 17 i Troms, 3 i Nordland

Tabell 1. *Deltakingen i selfangsten 1962—68, for 1968 fordelt etter fartøyenes heimsted.*

Heimsted (fylke)	Antall fartøyer	Samlet tonnasje		Besetning i alt mann	Gjennomsnitt pr. fartøy	
		Brutto	Netto		Lengde- fot	Maskin- hk
Møre og Romsdal	18	5 104	1 956	318	119,7	856
Nordland	3	289	86	33	77,2	300
Troms	17	3 629	1 315	270	99,0	673
Finnmark	1	174	74	14	103,7	400
I alt 1968	39	9 196	3 431	635	107,0	722
1967.....	45	11 751	4 419	919	111,5	730
1966.....	51	11 523	4 172	975	108,6	614
1965.....	57	12 589	4 352	1 120	106,5	574
1964.....	62	13 385	4 836	1 213	106,3	520
1963.....	61	12 220	4 412	1 163	103,2	474
1962.....	62	12 223	4 424	1 150	104,5	470

¹) Tallene for 1967 er satt i parentes.

Tabell 2. *Fartøyer som har innklarert fangst i 1968, fordelt etter lengde og byggeår.*

Lengde fot	Byggeår:									I alt
	Før 1900	1900 —09	1910 —19	1920 —29	1930 —39	1940 —49	1950 —59	1960 —64	1965 —68	
50— 59,9	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
60— 69,9	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
70— 79,9	1	—	1	1	1	—	1	—	—	5
80— 89,9	—	—	1	—	—	1	—	—	—	2
90— 99,9	—	2	1	—	1	1	1	—	—	6
100—109,9	1	—	9	—	—	2	—	—	—	12
110—119,9	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
120—129,9	—	—	1	—	—	—	1	1	1	4
130—139,9	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2
140—149,9	—	—	—	—	—	2	—	—	—	2
150—159,9	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
160—169,9	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1
170—179,9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
180—189,9	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
I alt.....	2	2	13	1	3	9	4	2	3	39

Tabell 3. *Fartøyer som har innklarert fangst i 1968, fordelt etter lengde og maskinens styrke.*

Lengde fot	Maskinens styrke (HK)										I alt
	Under 300	300— 399	400— 499	500— 599	600— 699	700— 799	800— 999	1000— 1199	1200— 1499	Over 1500	
50— 59....	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
60— 69....	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1
70— 79....	1	3	1	—	—	—	—	—	—	—	5
80— 89....	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	2
90— 99....	1	2	2	1	—	—	—	—	—	—	6
100—109....	—	1	2	1	3	4	1	—	—	—	12
110—119....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
120—129....	—	—	1	—	—	—	—	—	2	1	4
130—139....	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	2
140—149....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2
150—159....	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
160—169....	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
170—179....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
180—189....	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
I alt.....	3	8	7	2	3	4	1	3	3	5	39

og 18 i Møre og Romsdal. I forhold til 1967 sank deltakingen fra Troms med 2 fartøyer og fra Møre og Romsdal med 3 fartøyer, mens deltakingen fra Finnmark og Nordland var den samme som i 1967. Ingen fartøyer hjemmehørende i Bergen deltok i selfangsten 1968, mot 1 i 1967.

Fartøyenes samlede bruttotonnasje utgjorde 9 196 tonn med et gjennomsnitt på 236 (261) bruttotonn pr. fartøy. Fartøyenes gjennomsnittsalder, beregnet fra opprinnelig byggeår, var 35 år. Tabell 2 viser fartøyene fordelt etter lengde og byggeår. Av tabellen framgår det blant annet at 13 fartøyer, eller 33,3 prosent av alle, var bygget i tidsrommet 1910—19. Samtlige av disse fartøyer har vært gjenstand for ombygging. Eldste fartøy som deltok i selfangsten ble bygget i 1885 og ombygget i 1950.

Selfangstfartøyenes gjennomsnittlige maskinstyrke var 722 (730) HK. For fartøyene som deltok ved Newfoundland var den gjennomsnittlige maskinstyrke 1 384 HK, mot henholdsvis 553 HK og 266 HK for fartøyene som fanget i Vestisen og Østisen. I tabell 3 er fartøyene fordelt etter lengde og maskinstyrke.

635 (919) mann deltok i den norske selfangsten i 1968, eller gjennomsnittlig 16 (20) mann pr. fartøy. Besetningens størrelse varierte for fartøyene som fanget i Østisen fra 8 til 12 mann, i Vestisen fra 12 til 19 mann, og ved Newfoundland fra 12 til 28 mann. En gjør imidlertid merksom på at 12 manns besetning under selfangst ved Newfoundland er uvanlig lavt, og at det her dreier seg om et fartøy som foretok en kortvarig tur til fellet med avgangshavn Halifax i Canada.

Det ble ikke meldt om forlis under selfangsten 1968.

FANGSTMENGDE OG- VERDI

Tabell 4 og 5 viser at det i 1968 ble innklart fangst fra 40 (45) fangstturer, herav 10 fra Newfoundland, 23 fra Vestisen, 6 fra Østisen og 1 fra Nordisen.

Samlet fangstutbytte for selfangerne (tabell 4) utgjorde 140 645 (275 404) dyr. Gjennomsnittsresultatet for 10-års perioden 1959—68 var 222 291 dyr.

Den totale innklaringsverdi i 1968 var kr. 10 397 000 (26 320 000). En må helt tilbake til 1953 for å finne lavere innklaringsverdi. Verdien utgjorde det året kr. 9 384 000 og antall fangede dyr 195 236.

Antall dyr i gjennomsnitt pr. fangsttur i 1968 var 3 516 (6 120). Som vanlig siden begynnelsen av 1950-årene var gjennomsnittlig fangstutbytte størst pr. tur for de fartøyer som fanget ved Newfoundland. Gjennomsnittet lå her på 8 998 dyr, mens gjennomsnittet pr. tur for fartøyene som fanget i Vestisen og Østisen lå på henholdsvis 1 535 og 2 527 dyr.

Den samlede fangst av grønlandssel utgjorde 124 700 (220 122) dyr

— herav 96 003 unger og 28 697 eldre dyr. Fangst av unger viste sammenliknet med 1967 en nedgang på i alt 86 756, mens nedgangen for eldre dyr utgjorde 8 666 dyr. Den prosentvise fordeling av fangsten i 1968 var 77 prosent unger og 23 prosent eldre dyr. I 1967 var 83 prosent av fangsten av grønlandssel unger, og 17 prosent eldre dyr.

Fangsten av klappmyss utgjorde 15 689 (55 202) dyr — herav 12 999 vårfødte unger (blueback) og 2 690 eldre dyr. Den prosentvise fordeling var 83 prosent unger og 17 prosent eldre dyr.

Det ble i 1968 fanget 225 (48) storkobbe, 28 (23) snadd og 3 (9) isbjørn. I de senere år har fangsten av disse dyr vært minimal. En vesentlig grunn for kobbefangstens vedkommende har vært lave priser på kobbeskinn. Største kobbefangst i 1960-årene hadde en i 1964 da det ble fanget 4 765 dyr.

Samlet spekk-mengde i 1968 utgjorde 2 486 tonn til en anslått verdi av 0,6 mill. ktoner.

FANGSTEN PÅ DE FORSKJELLIGE FELT

Newfoundland.

I selfangsten ved Newfoundland deltok i alt 10 fartøyer mot 15 året før.

Ifølge reguleringsbestemmelsene for selfangsten 1968, fastsatt ved kongelig resolusjon av 19. januar 1968, var det i sesongen 1968 forbudt å fange eller drepe grønlandssel og klappmyss på Newfoundlandsfeltet i tiden før 22. mars kl. 6.00 lokal tid, og etter 25. april kl. 24.00 lokal tid. Sammenliknet med de nærmest foregående år ble sesongens begynnelse utsatt 10 døgn, og sesongavslutningen framskjøvet 5 døgn.

En savner detaljerte rapporter om fangstforholdene ved Newfoundland i 1968, men ifølge fiskeriinspektøren i Troms var værforholdene meget bra under nesten hele fangsttiden. Laveste noterte temperatur oppgis å ha vært $\div 14^{\circ}\text{C}$. Isen var forholdsvis løs under første del av fangsttiden. Mot slutten av fangstsesongen var det derimot flere ganger fare for at fartøyene skulle bli sittende fast i isen.

De norske fartøyene hadde som det fremgår av tabell 7 en gjennomsnittsstørrelse på 500 brutto tonn (513), og en totalbesetning på 230 (459) mann — gjennomsnittlig 24 (31) mann pr. fartøy. Det ene fartøyet med bare 12 manns besetning, omtalt foran i avsnittet om deltaking, er ikke tatt med i beregningen av gjennomsnittsbemanningen.

Turenes varighet var gjennomsnittlig 55 (71) dager, og den gjennomsnittlige innklaringsverdi kr. 539 100 (1 032 000) pr. fartøy. Den totale

Tabell 4. Fangstmengde og fangstverdi 1936—68. For

	Antall turer	Grønlandssel			Klappmyss		
		I alt	Herav		I alt	Herav	
			Unger	Eldre dyr (1 år og eldre)		Unger	Eldre dyr (1 år og eldre)
		stk.	stk.	stk.	stk.	stk.	stk.
<i>Innkl. sted:</i>							
Ålesund	18	46 841	34 045	12 796	9 828	8 081	1 747
Tromsø	22	77 859	61 958	15 901	5 861	4 918	943
<i>Heimsted:</i>							
Møre og Romsdal	18	46 841	34 045	12 796	9 828	8 081	1 747
Nordland	3	7 350	6 950	400	365	315	50
Troms	18	68 991	53 528	15 463	4 643	3 853	790
Finnmark	1	1 518	1 480	38	853	750	103
<i>Innkl. mnd.:</i>							
April	10	22 604	17 832	4 772	4 672	4 084	588
Mai	29	102 096	78 171	23 925	11 017	8 915	2 102
Juni	1	—	—	—	—	—	—
I alt 1968	40	124 700	96 003	28 697	15 689	12 999	2 690
1967.....	45	220 122	182 759	37 363	55 202	29 082	26 120
1966.....	51	188 952	132 959	55 993	59 751	45 954	13 797
1965.....	60	97 765	63 701	34 064	41 161	29 757	11 404
1964.....	73	209 221	146 946	62 275	38 365	25 483	12 882
1963.....	63	166 361	114 571	51 790	27 978	22 052	5 926
1962.....	64	191 677	99 779	91 898	46 388	27 817	18 571
1961.....	67	142 339	122 193	20 146	73 395	43 791	29 604
1960.....	78	170 016	59 870	110 146	45 429	30 483	14 946
Gj.snitt 1961—65	65	161 473	109 438	52 035	45 457	29 780	15 677
—>— 1956—60	84	199 839	103 914	95 925	54 702	30 162	24 540
—>— 1951—55	100	193 590	103 180	90 410	79 313	39 974	39 339
—>— 1945—50	81	84 973	43 452	41 521	47 733	26 498	21 235
—>— 1936—40	92	72 779	56 511	16 268	43 834	21 277	22 557

innklaringsverdien av fangstene fra Newfoundlandfeltet utgjorde kr. 5 391 000 (15 475 000).

Av totalfangsten på 89 978 (200 779) dyr, utgjorde som tabell 6 viser grønlandssel 88 260 (187 312) — herav 63 816 (153 403) unger og 24 444 (33 909) eldre dyr. Den prosentvise fordeling på unger og eldre dyr var i 1968 henholdsvis 72 og 28. Fangsten av klappmyss utgjorde i alt 1 718 (13 459) dyr — herav 1 196 (7 690) blueback og 522 (5 769) eldre dyr.

1968 fordelt etter innklaringssted, heimsted og måned.

Storkobbe	Hvalross	Snadd (Ringsel)	Isbjørn			Samlet antall av disse dyr	Samlet spekk- produksjon	Verdi av alle fangst- produkter	Verdi av sel- fangernes hå- kjerringfiske	Selfangernes samlete bruttoutbytte
			I alt	Herav						
				Levende	Døde					
stk.	stk.	stk.	stk.	stk.	stk.	stk.	tonn	1 000 kr.	1 000 kr.	1 000 kr.
—	—	—	1	—	1	56 670	1 199	4 572	—	4 572
225	—	28	2	—	2	83 975	1 287	5 825	—	5 825
—	—	—	1	—	1	56 670	1 199	4 572	—	4 572
10	—	20	—	—	—	7 745	100	582	—	582
205	—	8	2	—	2	73 849	1 157	5 013	—	5 013
10	—	—	—	—	—	2 381	30	230	—	230
—	—	—	1	—	1	27 277	452	2 420	—	2 420
35	—	28	—	—	—	113 176	2 033	7 966	—	7 966
190	—	—	2	—	2	192	1	11	—	11
225	—	28	3	—	3	140 645	2 486	10 397	—	10 397
48	—	23	9	—	9	275 404	4 485	26 320	—	26 320
8	—	30	3	—	3	248 744	4 102	32 363	—	32 363
905	—	278	9	—	9	140 118	2 683	22 923	—	22 923
4 765	—	1 040	146	—	146	253 537	4 103	37 476	—	37 476
1 566	—	534	127	1	126	196 566	3 471	23 557	—	23 557
705	—	18	42	2	40	238 830	4 775	16 749	—	16 749
753	—	1 108	42	—	42	217 637	3 747	17 328	—	17 328
563	—	15	11	—	11	216 034	4 584	16 636	95	16 731
1 739	—	596	73	1	72	209 338	3 756	23 607	—	23 607
1 248	—	97	142	12	130	256 028	5 172	16 583	135	16 718
2 800	260	301	216	31	185	276 480	5 747	15 069	501	15 570
2 410	148	327	279	31	248	135 870	2 758	7 545	841	8 386
3 602	71	664	174	19	155	121 124	2 371	1 823	139	1 962

Vestisen.

Avseilingsdatoen til feltet ble bestemt ved kongelig resolusjon av 19. januar 1968. Etter bestemmelsene var det ikke tillatt å gå fra Norge før 22. mars kl. 08.00 norsk tid. Fangst av grønlandssel og klappmyss var tillatt fra 30. mars kl. 07.00 GMT til 5. mai kl. 24.00 GMT. Sammenliknet med 1967 ble sesongens begynnelse utsatt 10 døgn.

23 (25) fartøyer fanget i Vestisen. I alt ble det utklart 24 fartøyer for fangst på dette felt i 1968, men på grunn av isskade forlot ett fartøy

Tabell 5. *Antall turer fordelt etter fangstverdiens størrelse 1960—1968.*

	Antall turer i alt	Herav med innklaringsverdi (i 1000 kr.) pr. fangsttur på:													
		Inntil 10	10,1- 25,0	25,1- 50,0	50,1- 75,0	75,1- 100,0	100,1- 125,0	125,1- 150,0	150,1- 175,0	175,1- 200,0	200,1- 250,0	250,1- 300,0	300,1- 500,0	500,1- 1000,0	Over 1000
<i>Innklart:</i>															
Ålesund	18	—	—	—	1	—	2	—	3	5	2	1	3	1	—
Tromsø	22	—	1	—	—	1	2	2	3	4	4	—	—	5	—
<i>Fangstfelt:</i>															
Newfoundland	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	6	—
Vestisen	23	—	—	—	1	1	3	2	5	7	4	—	—	—	—
Østisen	6	—	—	—	—	—	1	—	1	2	2	—	—	—	—
Nordisen	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
I alt 1968.....	40	—	1	—	1	1	4	2	6	9	6	1	3	6	—
1967	45	—	—	—	—	—	—	4	—	2	3	7	9	12	8
1966	51	—	1	1	2	2	1	2	1	1	3	4	15	6	12
1965	61	—	—	3	2	2	1	3	1	1	5	8	22	12	1
1964 ¹⁾	76	1	1	3	5	4	2	5	2	6	11	5	11	8	12
1963	63	—	2	3	2	11	3	4	2	3	6	6	7	6	8
1962	64	—	1	2	5	5	3	6	5	8	11	—	12	4	2
1961	67	—	4	2	7	3	1	2	6	1	7	6	23	4	1
1960	78	1	—	6	6	12	8	2	5	5	13	6	9	5	—

¹⁾ Hver av 3 kombinerte turer (dvs. tur til både Vestisen og Østisen) er regnet som 2 turer, en til Vestisen og en til Østisen.

Tabell 6. *Selfangsten i 1968 fordelt på fangstfelt.*

	Fangstfelt				I alt
	New-found land	Vest-isen	Øst-isen	Nord-isen	
Antall innklareringer	10	23	6	1	40
I. Grønlandssel i alt stk.	88 260	21 330	15 110	—	124 700
1. Vårfødte unger:					
a. Hårfaste kvitunger... »	2 690	18 291	10	—	20 991
b. Unger under og etter hårskiftet	61 126	1 936	11 950	—	75 012
2. Eldre dyr (1 år og eldre). »	24 444	1 103	3 150	—	28 697
II. Klappmyss i alt	1 718	13 963	8	—	15 689
1. Blueback (vårfødte unger) »	1 196	11 795	8	—	12 999
2. Eldre dyr (1 år og eldre). »	522	2 168	—	—	2 690
III. Storkobbe	—	18	17	190	225
IV. Hvalross	—	—	—	—	—
V. Snadd	—	1	27	—	28
VI. Isbjørn i alt	—	1	—	2	3
Herav:					
a. Levende	—	—	—	—	—
b. Døde	—	1	—	2	3
VII. Samlet antall av disse dyr... »	89 978	35 313	15 162	192	140 645
VIII. Spekk	1 712	549	224	1	2 486
IX. Innklaringsverdi 1000 kr.	5 391	3 862	1 133	11	10 397

feltet allerede 1. april etter bare en dags deltakelse. Fartøyet er ikke tatt med i tabellene i denne beretning.

Om vær- og isforhold uttaler havforskerassistent Alfred Frøland ved Fiskeridirektoratets Havforskningsinstitutt i sin rapport om hjelpetjenesten i Vestisen blant annet:

«Værforholdene på fangstfeltet i Vestisen i år må betegnes som bra, med forholdsvis god siktbarhet. Det var en dag med storm, nemlig den 26.4 da det blåste nordlig liten storm på midtre del av feltet, og der var 4 dager med fra liten til stiv kuling. Det var 23 dager med fra frisk til laber bris, — 8 dager med lett bris og mindre, og en dag helt stille. Den fremherskende vindretning var nordlig med i alt 24 dager av 36 med vind mellom NV og NO.

Siktbarheten var bra med 7 dager (av 36) med sikt under 1 natuisk mil.

Lufttemperaturen ved middag varierte i april fra $\div 14^{\circ}$ — $+ 5^{\circ}$, gj. snitt $\div 2,7^{\circ}$, og de første dagene av mai fra $\div 9^{\circ}$ — $\div 6^{\circ}$ C. Gjennomsnittlig middagstemperatur for hele sesongen var $\div 4^{\circ}$ C. For sammen-

Tabell 7. *Fartøyenes gjennomsnittlige størrelse og mannskap, og turenes gjennomsnittlige varighet og fangstverdi 1960—68. For 1968 fordelt på fangstfelt.*

Fangstfelt	Antall turer i alt	Gj.snitt pr. fartøy				Gj.snitt pr. tur	
		Mannskap	Tonnasje		Motor -HK	Varighet døgn	Innkleringsverdi 1 000 kr.
			Brutto	Netto			
Newfoundland .	10	¹⁾ 24	500	202	1 384	55	539
Vestisen	23	15	162	55	553	42	168
Østisen	6	10	80	26	266	38	189
Nordisen	1	8	75	26	300	12	11
I alt 1968	40	16	236	88	722	44	260
1967	45	20	261	98	730	49	585
1966	51	20	226	82	614	52	635
1965	61	20	221	82	574	57	376
1964	73	18	216	78	520	60	520
1963	63	19	200	72	474	66	374
1962	64	19	193	70	449	51	262
1961	67	18	188	68	425	48	258
1960	78	19	189	67	404	57	213

¹⁾ Gj.sn. av 9 farkoster.

likning med tidligere års gjennomsnittstemperatur, må tas hensyn til at sesongen i år begynte 10 dager senere, slik at temperaturene for mars ikke er kommet med.

Isforholdene i 1968 lignet på de i de to forangående år. Grov polarbaks lå på østsiden av Jan Mayen gjennom så godt som hele sesongen. Først rundt 27.4 drev isen vekk på østsiden, og på vestsiden lå der strimler med tung polarbaks helt inn til land gjennom hele sesongen. Drivisen strakk seg også uvanlig langt syd og øst, slik at den mot slutten av sesongen dekket hele nordkysten av Island så langt som til Seydisfjord på nordøstkysten.

På grunn av den nordlige vind hadde drivisen i år ikke dannet noen markert slettkant».

Fartøyene som deltok i Vestisen var på gjennomsnittlig 162 (146) bruttotonn. Den totale besetning er anslått til 343 mann, gjennomsnittlig 15 (16) mann pr. fartøy. Turene varte gjennomsnittlig 42 (39) døgn.

Samlet fangst i Vestisen var 35 313 (62 901) dyr. Gjennomsnittsfangsten pr. fartøy ble 1 535 (2 516) dyr.

Av totalfangsten utgjorde grønlandssel 21 330 (21 158) dyr, herav 20 227 (19 708) unger og 1 103 (1 450) eldre dyr. Den prosentvise fordeling på unger og eldre dyr var henholdsvis 95 og 5.

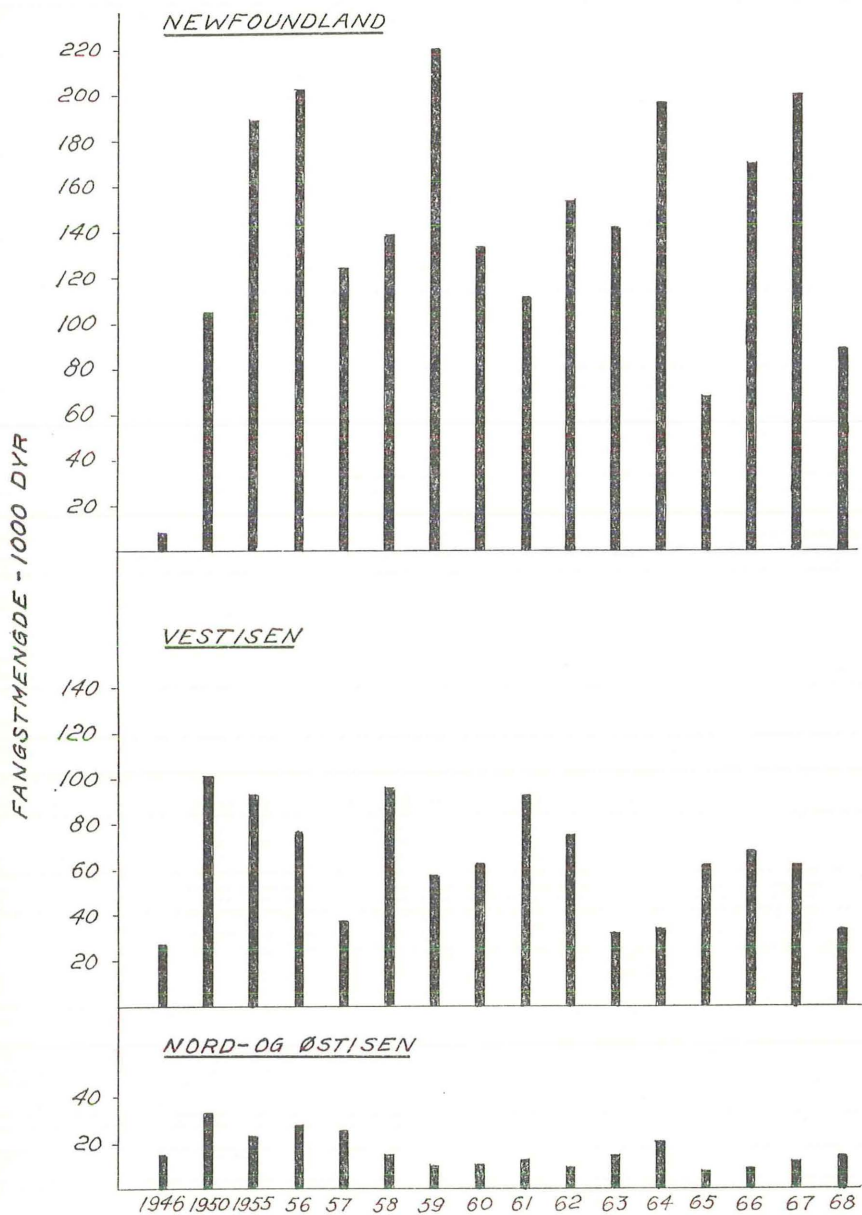

Fig. 1. Samlet fangst på de forskjellige felt i årene 1946—1968.

Av klappmyss ble det fanget i alt 13 963 (41 741) dyr, herav 11 795 (21 390) blueback og 2 168 (20 351) eldre dyr. Den prosentvise fordeling på blueback og eldre dyr var henholdsvis 84 og 16. Bortsett fra året 1967, da fangsten av klappmyss var noenlunde likelig fordelt på blueback og eldre dyr, har klappmyssfangstene i de senere år overveiende bestått av blueback.

Den totale innklaringsverdi utgjorde kr. 3 862 000 (9 875 000), og gjennomsnittsinntekten lå på kr. 168 000 (395 000) pr. fartøy. Med en gjennomsnittlig fangstinntekt pr. fartøy på bare 42,5 prosent av gjennomsnittsinntekten i 1967 er det grunn til å karakterisere fangsten i Vestisen 1968 som bortimot mislykket.

Danmarksstredet.

Ingen norske fartøyer fanget i Danmarksstredet i 1968.

Nordisen.

Som nevnt innledningsvis drev ett fartøy fangst på storkobbe i Nordisen. Fartøyet gjorde bare én tur, nærmest en kortvarig sommertur. Fangstresultatet ble 190 storkobbe og 2 isbjørn.

Østisen.

Fangstsesongen ble ved kongelig resolusjon av 19. januar 1968 fastsatt til å være fra 20. mars kl. 07.00 GMT til 30. april kl. 24.00 GMT. Deltakingen ble som i fangstsesongen 1967 begrenset til fartøyer på 100 br. reg. tonn og derunder som hadde deltatt i selfangst i området i 1966.

Fangsttillatelse ble gitt til 7 fartøyer. 6 av fartøyene benyttet tillatelsen og fanget i Østisen i 1968. Fartøyenes gjennomsnittsstørrelse var 80 (80) bruttotonn, og besetningen gjennomsnittlig 10 (11) mann.

Om vær- og isforhold uttaler assistent Ingvar Huse ved Fiskeridirektoratets Havforskningsinstitutt i sin rapport om selundersøkelsene i Østisen:

«I mars var den dominerende vindretning NW med styrke varierende fra lett bris til stiv kuling, for det meste laber til frisk bris. Dette forårsaket slett kant og tung is. Iskanten strakte seg de første fangstdagene NNO—SSW, på det nærmeste ca. 12 n. mil av Kanin Nos. NW kuling 27. mars presset så isen sammen og la kanten i retning O—V. Men i månedsskiftet mars/april løyet vinden av et par dager, og i den relativt sterke strømmen rundt Kanin Nos slakket isen fort opp og la forholdene godt til rette for gammelfangst.

Fra 2. april blåste det sydlig bris, og 4. april øket den til sterk kuling og dreiet SO. Isen drev i strimler ut av Kvitsjøen, og med den ungene fra kastelegrene der inne. Kulingen dreide sydlig og spaknet til laber bris dagen etter, og denne vinden holdt seg fram til 9. april. Da dreide den vest-

lig og satte isen sammen på få timer, så flere av skutene ble liggende fast i 1—2 døgn. Sørpekanten som ble dannet strakte seg SSW—NNO, på de nærmeste ca. 15 n. mil av Kanin Nos. I denne kanten fikk de fleste skutene den vesentligste del av sin fangst. Etter denne tid blåste det nesten hver dag en jevn bris som skiftet mellom NW og NO. Nedbør i form av snø ble også så å si dagvis fra 12. april og ut tiden.

Temperaturen holdt seg i mars og fram til ca. 10. april ganske stabil på mellom \div 5 og 0°C . Med nordlig vind falt den så til \div 10— 12°C (dagtemperaturer), men med noe høyere temperaturer i overskyet vær. Denne kulden forårsaket en sørpedannelse som preget isforholdene den siste tiden. I bukten mellom de tradisjonelle isoddene ved Kanin Nos og Kolguev var der i siste halvdel av april store områder med nyfrossen sørpe mellom strimlene av bakse.

Isforholdene ble av fangstfolkene karakterisert som stort sett normale, til dels gunstige.»

I alt ble det fanget 15 162 (11 724) dyr. Gjennomsnittsfangsten pr. fartøy utgjorde 2 527 dyr, mot 2 345 dyr i 1967. Antall fangede dyr er det nest høyeste som er oppnådd i tiårsperioden 1959—68. Største fangstutbytte i denne perioden hadde en i 1964 da det ble fanget 16 591 dyr i Østisen. For sammenlikningens skyld bør en imidlertid være oppmerksom på at i 1964 drev 13 fartøyer fangst i Østisen, mens deltakingen i 1968 som tidligere nevnt var 6 fartøyer.

Det ble i alt fanget 15 110 (11 652) grønlandssæl, herav 11 960 unger og 3 150 (2 004) eldre dyr. Den prosentvise fordeling på unger og eldre dyr var henholdsvis 79 og 21. Fangsten besto ellers av 8 blueback, 17 stor-kobbe og 27 snadd.

Innklareringsverdien i 1968 utgjorde i alt kr. 1 133 000 (970 000) som ga et gjennomsnitt på kr. 188 833 (194 000) pr. fartøy. Resultatet må betegnes som godt.

FORLIS

Som nevnt under avsnittet om deltaking, ble det ikke meldt om forlis under selfangsten 1968. I tabell 8 er gitt en oversikt over totalforlis under norsk selfangst siden 1945.

PRISENE

Prisfallet på norske selfangstprodukter som tok til i 1966 og førte til fall i prisene i 1967 på opptil 40—50 prosent stoppet for pelsskinns vedkommende opp i 1968. 1968-prisene viste til og med en mindre oppgang fra 1967 for visse sorter pelsskinn. Således steg stykkprisen for naturlige blueback, nesten naturlige blueback og vanlige blueback med henholdsvis kr. 25, kr. 20 og kr. 15. Prisene for hårfaste blågris, hårfaste voksen

Tabell 8. *Forlis siden 1945.*

	Forliste		Antall fartøyer forlist i alt	Av disse var heimehørende i						Forlis i % av hele flåten
	Damp- fartøyer	Motor- fartøyer		Rogaland og Aust-Agder	Møre og Romsdal	Trøndelag	Nordland	Troms	Finmark	
1968.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1967.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1966.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1965.....	—	1	1	—	1	—	—	—	—	1,7
1964.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1963.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1962.....	—	2	2	—	1	—	—	1	—	3,3
1961.....	—	1	1	—	1	—	—	—	—	1,8
1961—65.....	—	4	4	—	3	—	—	1	—	1,3
1956—60.....	—	7	7	—	—	—	—	7	—	2,1
1951—55.....	—	8	8	—	4	—	—	3	1	2,3
1945—50.....	1	6	7	—	2	1	—	4	—	2,3

grønlandssel og tunge og lette hårfaste klappmyss viste en tilsvarende oppgang. For de øvrige sorter pelsskinn holdt prisene seg uforandret.

Prisene for garveskinn falt imidlertid en del også i 1968. Ikke hårfaste sadlers som i 1967 ble notert med 20—40 kroner pr. stykk ble i 1968 notert med kr. 20, mens lurv oppnådde en pris på kr. 35 mot kr. 50 pr. stykk i 1967.

Kiloprisen for spekk gikk ytterligere ned i 1968 og er blitt oppgitt til kr. 0,25. I 1965, 1966 og 1967 var prisen på spekk henholdsvis kr. 0,90, kr. 0,92 og kr. 0,45 pr. kilo.

En gjengir nedenfor priser for 1968 og for sammenligningens skyld også priser for 1967, som en har fått oppgitt for fangstprodukter av beste sort:

<i>Pelsskinn:</i>	1967:	1968:
Whitecoats — hårfaste kvitunger, naturelle	kr. 60 pr. stk.	60
Whitecoats — hårfaste kvitunger, nesten naturelle,	» 55 » »	55
Whitecoats — fargevare	» 50 » »	50
Blueback — naturelle	» 175 » »	200
Blueback — nesten naturelle	» 150 » »	170
Blueback — vanlige	» 125 » »	140

Blågris — hårfaste	kr.	50	pr. stk.	60
Voksen grønlandssel — hårfaste	»	40—80	»	» 20—100
Hårfaste klappmyss — tunge og lette ..	»	150	»	» 200
Hårfaste naturelle — Svartunger.....	»	60—100	»	» 60—100

Garveskinn:

Ikke hårfaste sadlers	»	20—40	»	» 20
Lurv	»	50	»	» 35

EKSPEDISJONER

Om fangstekspedisjoner skriver havforsker Torger Øritsland ved Fiskeridirektoratets Havforskningsinstitutt:

«Ifølge opplysninger fra Sysselmannen på Svalbard, supplert med innkomne innklaringsoppgaver, antas resultatet av overvintreneres isbjørnfangst i 1967/68 å ha vært 219 isbjørn. To fangstekspedisjoner fanget tilsammen 120 bjørn, men den ene av disse ekspedisjonene overvintrer også i 1968/69, og har derfor enda ikke innklarert sin fangst i 1967/68. Værstasjonenes fangst er oppgitt til 68 isbjørn, hvorav 42 ble fanget på Hopen og 23 på Bjørnøya. Overvintreere i Ny Ålesund og i Longyearbyen fanget tilsammen 31 bjørn.

Ett fartøy gjennomførte 8 safarier med tilsammen 43 turister. På disse turene ble det fanget 38 bjørn. I løpet av sommerhalvåret tok dessuten 3 ekspedisjonsfartøyer tilsammen 7 isbjørn.

I tabell 9 er gitt en oversikt over fangsten som antas tatt av overvintre- og sommerekspedisjoner. Oversikten er bare delvis basert på kon-

Tabell 9. *Ekspedisjoner 1968. — Fangstmengde.*

	Antall eksp.	Antall fangere	Storkobbe	Snadd	Isbjørn	Andre arter
<i>Overvintreere :</i>						
Fangstekspedisjoner	2	4	—	—	120	40
Værstasjoner	3	..	—	—	68	—
Herav Hopen	1	4	—	2	42	—
Andre	—	—	31	..
<i>Sommerekspedisjoner :</i>						
Turistturer	8	43	—	—	38	—
Andre	3	..	—	—	7	—
I alt	—	2	264	..

Tabell 10. Eksportverdien av noen selfangstprodukter fordelt på land 1965—68.

	1965	1966	1967	1968
<i>Uberedte skinn av isbjørn, sel, kobbe, klappmyss etc.</i>				
I alt 1 000 kr.	13 772	13 987	10 043	9 938
<i>Herav til:</i>				
Danmark »	259	355	726	266
Italia »	—	—	—	—
Finland »	3 323	2 191	1 496	825
Øst-Tyskland »	221	3	171	170
Sverige »	604	1 870	402	925
Vest-Tyskland »	6 935	6 038	5 312	6 116
Østerrike »	—	27	94	—
Frankrike »	1 058	2 001	844	958
Nederland »	279	226	—	35
Storbritannia og Nord-Irland . . »	963	1 183	987	639
Canada »	—	—	—	—
Sambandsstatene »	84	89	9	—
Sveits »	32	—	—	—
Uspesifisert »	14	4	2	4
<i>Beredte pelskinn av sel, kobbe og klappmyss.¹⁾</i>				
I alt 1 000 kr.	27 974	28 651	20 505	24 903
<i>Herav til:</i>				
Spania »	1 732	1 443	1 446	1 716
Finland »	155	496	657	281
Canada »	916	1 735	2 418	2 200
Italia »	963	1 187	884	749
Sveits »	1 968	1 908	1 345	1 131
Sverige »	1 089	988	578	311
Vest-Tyskland »	9 113	7 235	3 075	3 871
Østerrike »	1 279	1 712	1 033	2 018
Belgia og Luxembourg »	779	1 066	566	968
Danmark »	1 181	1 060	1 834	1 907
Frankrike »	6 389	5 656	2 425	5 100
Nederland »	876	875	180	135
Storbritannia og Nord-Irland . . »	94	299	581	874
Sambandsstatene »	1 214	1 271	1 877	2 559
Japan »	52	—	1	114
Uspesifisert »	174	1 720	1 605	969
<i>Rå selolje.</i>				
I alt »	1 540	3 994	2 397	1 027
<i>Herav til:</i>				
Vest-Tyskland »	77	—	1 222	456
Frankrike »	126	105	119	113
Nederland »	825	2 868	—	—
Uspesifisert »	512	1 021	1 056	458

Utarbeidet etter oppgaver fra Statistisk Sentralbyrå.

¹⁾ En del skinn er av utenlandsk opprinnelse.

trollerte innklareringsoppgaver, og en kan derfor ikke med sikkerhet gå ut fra at den er fullstendig. Spesielt antas fangstoppgevarene for storkobbe, snadd og andre arter (rev) å være mangelfulle.»

EKSPORT AV SELFANGSTPRODUKTER

Tabell 10 viser eksportverdien av en del selfangstprodukter for årene 1965—1968 fordelt på land. Sammenliknet med 1967 viste eksporten av uberedte og beredte skinn i 1968 en øking på ca. 4,3 mill. kroner. Eksporttallene i 1967 og 1968 var henholdsvis ca. 30,5 og 34,8 mill. kroner.

Eksportverdien av rå selolje, som i 1966 utgjorde ca. 4 mill. kroner, ble vesentlig redusert i 1967 og 1968. I 1967 utgjorde verdien ca. 2,4 mill. kroner og i 1968 ca. 1,0 mill. kroner. Vesentlige årsaker til nedgangen var prisfall og at det ikke ble eksportert rå selolje til Nederland de to siste årene. Eksporten til Nederland utgjorde i 1966 ca. 2,9 mill. kroner.

De viktigste avtakerland av selfangstprodukter var i 1968 fremdeles Vest-Tyskland og Frankrike. Eksporten til disse to land beløp seg til henholdsvis 10,4 mill. kroner og 6,2 mill. kroner. I 1967 var verdien av eksporten til disse avtakerlandene henholdsvis 9,6 mill. kroner og 3,4 mill. kroner.

Samlet eksportverdi i 1968 av selfangsproduktene som er tatt med i tabell 10 utgjorde i alt ca. 35,9 mill. kroner, mot ca. 32,9 mill. kroner i 1967.

En gjør oppmerksom på at eksporttallene for beredte skinn ikke bare omfatter skinn av norskfangede dyr, men også en del skinn av utenlandsk opprinnelse som er blitt beredt i Norge.

